

STRESZCZENIE

Wstęp: Ołów jest jednym z najbardziej rozpowszechnionych w środowisku toksycznych metali ciężkich. Narażenie na ołów prowadzi do uszkodzenia wielu narządów, między innymi układu nerwowego, krwiotwórczego, funkcji wydzielniczej nerek. Nawet niskie stężenia ołowiu we krwi dzieci powodują zaburzenia funkcji poznawczych, obniżenie ilorazu inteligencji, trudności szkolne.

Materiał i metody: Badaniem objęto grupę 4882 dzieci z Górnego Śląska, w wieku od 3 do 18 lat, w latach 1999-2013. U każdego dziecka oznaczano stężenie ołowiu we krwi oraz morfologię krwi obwodowej. Rodzice dzieci udzielali odpowiedzi w ankiecie na temat środowiskowego narażenia dziecka na ołów i warunków socjoekonomicznych rodziny.

Wyniki: Do czynników zwiększających narażenie na ołów należą: niższe wykształcenie rodziców i wykonywanie przez nich pracy fizycznej, kontakt zawodowy opiekunów z ołowiem, bezrobocie, złe warunki socjoekonomiczne, zamieszkiwanie niższych kondygnacji budynków, spożywanie warzyw i owoców z własnej działki, palenie papierosów w domu, dłuższe przebywanie dzieci na dworze w zanieczyszczonym środowisku oraz płeć męska. Do czynników zmniejszających narażenie na ołów należą: dłuższy okres karmienia piersią, regularne uprawianie sportu oraz dłuższe przebywanie dziecka na wakacjach poza domem. Mieszkanie przy ruchliwej ulicy oraz nawyk mycia rąk przed jedzeniem nie wiązały się z wyższym ryzykiem zatrucia ołowiem. Narażenie środowiskowe dzieci na ołów nie wiąże się z istotnymi zmianami w morfologii krwi obwodowej. Wyższe stężenia ołowiu istotnie wpływają na pogorszenie wyników w nauce u dzieci.

Wnioski: Środowiskowe narażenie na ołów jest w dalszym ciągu powodem przewlekłego zatrucia dzieci z terenów Górnego Śląska. Najistotniejszym czynnikiem społeczno-ekonomicznym modyfikującym stężenie ołowiu we krwi u dzieci jest niski poziom wykształcenia zarówno matki jak i ojca.

Słowa kluczowe: zatrucie ołowiem u dzieci, środowiskowe narażenie na ołów, czynniki socjoekonomiczne, Górny Śląsk, południowa Polska.